

Social tjänstehund

Dokumentnamn	Social tjänstehund	Dokumenttyp Riktlinje	
Fastställd av	Förvaltningsledningsgrupp (FLG)	Datum 2018-06-18	Diarienummer SOC2024-000060
Dokumentansvarig	Anders Engelholm, Medicinskt ansvarig sjuksköterska, Annelie Hultin, Arbetsterapeut/Hundförare	Version 3.1	Senast reviderad 2024-04-30, red.ändring Giltig t o m 2026-05-31
Dokumentinformation	Riktlinje för arbete med social tjänstehund		
Dokumentet gäller för	Socialförvaltningens verksamheter särskilt boende, hemtjänst och funktionsstöd		
Annan information	Ersätter Rutin Vårdhundsteam, 2015-10-01		

Social tjänstehund jobbar tillsammans med sin förare och ger stöd till människor inom vård, skola och omsorg.

Djur har viktiga hälsobefrämjande egenskaper och påverkar människans hälsa och livskvalitet på ett positivt sätt. För att det ska vara möjligt att ha sällskapsdjur inom vården krävs tydliga rutiner och riktlinjer för hur djuren ska handhas. Problem som kan uppstå handlar ofta om hygien, allergier och rädsla.

En social tjänstehund arbetar för att öka vårddagare, klientens eller elevens motivation, välbefinnande och hälsa. En social tjänstehund arbetar med fysisk, psykisk, social och kognitiv träning. En social tjänstehund är undantagslöst trygg, förutsägbar och pålitlig när den arbetar bland patienter med sin förare.

Social tjänstehund kan användas som en del i en behandling, träning eller för social samvaro inom vård- och omsorgsverksamheter. Många människor upplever det som positivt att ha kontakt med hundar. Hundar används framförallt inom äldreomsorgen som en del i behandling, träning eller för social samvaro. Det handlar om att ta vara på de positiva effekter som hundar kan bidra till inom vård och omsorg. Just därför är det angeläget att hundar används under kontrollerade former och att de verksamhetsansvariga följer de regelverk som finns.

1. Definitioner

Insatser med stöd av social tjänstehund kan genomföras på i huvudsak två olika sätt.

1.1 HAA – Hund Assisterad Aktivitet

En aktivitet där social tjänstehund finns med i ett socialt sammanhang med brukaren, för att sätta guldkant i tillvaron.

1.2 HAI – Hund Assisterad Intervention

Social tjänstehund ska fungera som verktyg i en individanpassad aktivitet. Aktiviteten ingår i en vårdplan.

Not: I texten nedan används ibland begreppet hundteamet, för att få en korrekt svenska.

2. Syfte

Social tjänstehund ska fungera som komplement till ordinarie insatser inom omvårdnad och rehabilitering.

3. Genomförande av besök

När hundteamets insatser ska användas ska en Vårdbegäran skapas från utförare eller från ansvarig HSL-personal i Lifecare.

Använd Kontaktorsakskategori. Aktivitet och delaktighet

Använd Kontaktorsakstyp: d5 – personlig vård

Fyll i SBAR; Situation, Bakgrund, Aktuellt tillstånd och Rekommendation och signera.

Skicka meddelande via Lifecare till Annelie Hultin i hundteamet, så hon kan göra ställningstagande och starta insatsen.

Utvärdering sker efter avslutad träningsperiod och beslut fattas om och i så fall hur hundteamsarbetet ska fortsätta.

4. Ansvar

Teamet består av social tjänstehund och förare. Hundteamet har med godkänt betyg genomgått teoretisk och praktisk utbildning samt ett praktiskt och teoretiskt prov, allt enligt svensk standard för att säkerställa lämplighet och kompetens för att arbeta med brukargrupper inom vård och omsorg.

4.1 Arbetsgivarens ansvar för

1. Inköp av material (t.ex. godis, leksaker och bajspåsar) som används vid hembesök med kommunens hundteam
2. Inköp av schampo och balsam till hunden

3. Kostnaden för årlig veterinärbesiktning
4. Kostnader som inte täcks av tjänstehundförsäkringen i samband med att hund skadas i tjänst, så som självrisk.
5. Kostnad för kvalitetstest vart annat år.

4.2 Enhetschefens ansvar att

1. Godkänna att hundteamet arbetar på enheten.
2. Riktlinjer och rutiner för hundteamet är kända av all personal och andra som berörs.
3. Anhöriga och ny personal får information om att hundteamet arbetar på enheten.

4.3 Hundföraren ska

1. Vara utbildad till hundförare.
2. Hålla sig uppdaterad om utveckling inom HAA och HAI.
3. Arbeta under tystnadsplikt och i alla kontakter visa respekt för berördas integritet.
4. Vända sig till Hundens hus, Sundsvall/Vårdhundskolan för rådgivning om frågor från personal, vårdtagare eller anhöriga inte är möjliga att besvara.
5. Främja och vårda sin hunds hälsa och välbefinnande.
6. Vid incidenter och avvikelser där social tjänstehund är inblandad rapportera detta enligt gällande rutiner för avvikelshantering. Under rubriken "incidenthantering" finns ytterligare information.
7. Inhämta tydligt samtycke från brukare för fotografering.
8. I arbetstiden ingår 2 timmar/vecka, att träna hunden för att klara av sitt arbete.

4.4 Social tjänstehund ska

1. Vara testad och godkänd enligt krav i svensk standard för social tjänstehund.
2. Alltid föras kopplad med undantag för kontrollerade enskilda besök eller gruppaktiviteter i ett slutet rum.
3. Genomgå årliga hälsoundersökningar hos legitimerad veterinär.
4. Vara fri från infektioner och parasiter. Kroppskostymen ska vara hel.
5. Genomgå träckprov och vid behov avmaskas samt vaccineras enligt rekommendationer i Sverige.
6. Inte tjänstgöra under löpperiod eller vid sjukdom.
7. Inte tjänstgöra på enheten om annan hund vistas där samtidigt.
8. Genomgå kvalitetstest vart annat år. Genomförs på Hundens hus Sundsvall.
9. Vara badad och ha klippta/slipade klor inför besök.

5. Hygien och säkerhet

1. Vid besök med hundteamet i ordinärt boende är det viktigt att hygien i hemmet är känd och godkänd av hundföraren.
2. Hundföraren ansvarar för att sopa upp hundhår i lokalen där aktivitet med social tjänstehund utförs.
3. Brukare som bär smittsamma sjukdomar (MRSA, ESBL eller VRE) ska ha eventuella öppna sår väl täckta och umgänget med hund bör ske utomhus.
4. Ansvarig sjuksköterska på en vårdenhets ansvarar för att informera om det finns smittsamma infektioner på enheten. Hunden ska inte vistas på enhet under pågående smittspridning, exempelvis calicivirus, influensa eller resistent bakterier.

Resistent bakterier kan överföras mellan djur och människor. Den viktigaste åtgärden är att följa basala hygienrutiner. Vid osäkerhet genomförs en riskanalys. Se rutiner [Djur i vården](#)

5.1 Allergier

Om det finns brukare, personal eller anhöriga på enheten med känd pälsdjursallergi ska hundteamet informeras om detta. Annan lokal ska då användas. God handhygien samt borttagande av hundhår utförs av hundföraren innan den brukaren återvänder till enheten.

5.2 Rädsla

Om personal, brukare eller anhörig känner rädsla för hund ska hundteamet informeras om detta. Besök med hundteamet genomförs då i annan lokal.

6. Incidenthantering

- Om personal, brukare eller anhörig skadas eller riskeras att skadas vid besök av hundteamet ska gällande riktlinje för avvikelshantering användas. Vid eventuella skador på personal görs skadeanmälan enligt separat rutin.
- Vid incident avslutas besöket omedelbart.
- Hundföraren ska informera Hundens hus, Sundsvall/Vårdhundskolan senast dagen efter incidenten.
- Samtliga incidenter ska utvärderas och återföras till verksamheten.

Exempel på när social tjänstehund kan användas som komplement till den ordinarie verksamheten:

1. Motivera till aktivitet, t.ex. brukare som aldrig vill delta i några aktiviteter
2. Motivera till rörelse t.ex. brukare som inte vill gå ut, fallföregående, vårdtagare som inte vill träna
3. Motverka oro, nedstämdhet och aggressivitet

Viktigt att komma ihåg att social tjänstehund är ett komplement till den ordinarie verksamheten.

Prioriteringsordning

1. En målinriktad träning som utförs på ”remiss” från legitimerad personal.
2. HAA. Öka patienters välmående, livskvalité samt öka socialiseringen mellan patienter.

7.Referenser

Hundar i vård och omsorg –vägledning till gällande regelverk

<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19493/2014-8-7.pdf>

Checklista för arbete med hund inom vård och omsorg – allergi, Astma och allergiförbundet

<https://astmaoallergiforbundet.se/wp-content/uploads/2016/09/Checklista-f--r-allergi-mot-hund-i-v--rd-och-omsorg-151117.pdf>

Djur i vården, Vårdhygieniska rekommendationer: <https://sfvh.se/djur-i-varden-div>

Hundar i vård och omsorg - Vägledning till praktiskt arbete

<http://www.svf.se/Documents/Annonser/hundar%20i%20v%c3%a5rd%20o%20omsorg%20-%20webb.pdf>